

- ARAŞTIRMA MAKALESİ -

ÖĞRETİM ELEMANLARININ UZAKTAN MUHASEBE EĞİTİMİNE YAKLAŞIMINI BELİRLEMeye YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Arif GÜMÜŞ¹ & Halime KARACA²

Öz

2019 yılı sonlarında Çin'de başlayan ve kısa süre içerisinde tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını nedeniyle eğitimin bütün kademelerinde yüz yüze eğitim yerine, daha önceleri kısmi olarak kullanılan uzaktan eğitime zorunlu ve hızlı bir geçiş yapılmıştır. Tek yönlü iletişim araçlarının kullanıldığı uzaktan eğitim, internet kullanımının yaygınlaşmasıyla eğitim süreçlerinde daha sık kullanılmıştır. Ancak, uzaktan eğitim sisteminin kullanımı Covid-19 salgını sonrasında farklı bir evreye girmiştir. Uzaktan eğitim, öğrenme ve öğretme süreçleri için bir taraftan çeşitli fırsat ve imkânlar sunarken diğer taraftan çeşitli riskleri de bünyesine barındırmaktadır.

Bu araştırma ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeyde muhasebe dersi veren öğretim elemanlarının genel anlamda uzaktan eğitim ile uzaktan muhasebe eğitimine ilişkin yaklaşımları ile uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunları belirleme amacı taşımaktadır. Bu kapsamda çalışmada tarihsel betimleme yöntemi kullanılmış, ayrıca belirlenen örneklem üzerinde alan araştırması yapılmıştır. Alan araştırmasında kullanılan anket sonuçları SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonucunda katılımcıların demografik özellikleri başta olmak üzere görev süresi, daha önceden uzaktan eğitim dersi verme durumları ile uzaktan eğitim ve muhasebe eğitimi değişkeni arasındaki ilişkiler farklı yönleriyle yorumlanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Uzaktan Eğitim, Yüz Yüze Eğitim, Uzaktan Muhasebe Eğitimi.

Jel Kodları: I21, M41, O32.

Başvuru: 27.08.2020

Kabul: 08.06.2021.

¹ Öğr. Grv. Dr., Malatya Turgut Özal Üniversitesi, E-mail: arif.gumus@ozal.edu.tr, Malatya/ Türkiye, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-4865-0892>

² İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Öğrencisi-Mali Müşavir, E-mail: halimekaraca44@hotmail.com, Malatya/Türkiye, Orcid: <https://orcid.org/0000-0003-0218-3851>

A RESEARCH TO DETERMINE INSTRUCTOR' APPROACH TO DISTANCE ACCOUNTING EDUCATION³

Abstract

Due to the Covid-19 epidemic that started in China at the end of 2019 and affected the whole world in a short time, a compulsory and rapid transition was made to distance education, which was previously used partially, instead of face-to-face education at all levels of education. Distance education, in which one-way communication tools are used, has been used more frequently in education processes with the widespread use of the internet. However, the use of the distance education system has entered a different phase after the Covid19 outbreak. While distance education offers various opportunities and possibilities for learning and teaching processes, it also contains various risks.

This study aims to determine the approaches of instructor' teaching accounting courses at associate degree, undergraduate and graduate level in general terms related to distance education and distance accounting education and the problems they face in the distance education process. In this context, the historical description method was used in the study, and a field study was conducted on the determined sample. The survey results used in the field research were analyzed using the SPSS package program. As a result of the analysis, it was tried to be interpreted different aspects of the relationship between the demographic characteristics of the participants, their tenure, their previous distance education lessons and the distance education and accounting education variables.

Keywords: Covid-19, Distance Education, Face-to-Face Education, Distance Accounting Education

Jel Codes: I21, M41, O32.

“Bu çalışma Araştırma ve Yayın Etiğine uygun olarak hazırlanmıştır.”

1. GİRİŞ

2019 yılının son ayında Çin’ın Hubei eyaletinin Wuhan şehrinde Dünya Sağlık Örgütünün 11 Mart 2020 tarihinde pandemi olarak belirteceği Covid 19 salgınının ilk belirtileri ortaya çıkmış olup hastalık birçok insana bulaşmıştır. Salgın kısa sürede ülke sınırlarını aşarak tüm dünyaya yayılmıştır (Seçemeli ve Kurnaz, 2020: 41). Salgının yayılması ile beraber devletler spor organizasyonları, konserler, toplantılar gibi toplu faaliyetlerin ertelenmesine veya iptal edilmesine karar vermiştir. Bu tür kısıtlamaların salgının yayılması karşısında yetersiz kalması, kısmi ve kapsamlı karantina önlemine yönelmeyi beraberinde getirmiştir. Bu süreçte eğitim öğretim faaliyetlerine kısa süreli ara verilmesi kararı alınmış ancak, salgının etkisini artırması eğitimin uzaktan yapılmasını zorunlu kılmıştır.

Salgın öncesinde gelişmiş Batı ülkeleri başta olmak üzere Türkiye gibi birçok ülkede üniversite düzeyinde örgün eğitim dışında uzaktan eğitim sistemi de kısmi olarak kullanılmıştır. Türkiye’de örgün eğitim sistemi içerisindeki bazı dersler de uzaktan eğitim aracılığıyla yürütülmüştür. Bu tür uzaktan eğitim uygulamaları, salgın sürecinde üniversitelerin zorunlu uzaktan eğitime geçişi kolaylaştırmıştır. Ancak uzaktan eğitimin salgın öncesi ve sonrasındaki öğrenci profilinde büyük çaplı bir değişim ortaya çıkmıştır (Baturay ve

³ The Extended English Summary is located the end of the article

Bay, 2009: 19). Öğrenci sayısındaki (nicel) artış profildeki bu değişimin bir yönünü oluştururken, öğrenci vasıflarındaki (nitel) farklılaşma da değişimin diğer yönünü oluşturmuştur.

Uzaktan eğitim, örgün eğitimden çeşitli nedenlerden dolayı yoksun kalan öğrencilerin eğitim sürecine katılmasını sağlama amacı başta olmak üzere yetersiz altyapı ve personel eksikliğini gidermek üzere geliştirilmiştir. Uzaktan eğitim; zaman ve mekânın eğitim sürecine etkisini olabildiğince azaltmış, sosyoekonomik durumu örgün eğitime elverişli olmayan bireylerin bilgiye ulaşımını sağlamak için uygun bir sistemdir. Bu şekilde eğitim alan ile eğitim veren kişiler arasındaki kısıtların azalmasıyla eğitim yaygınlaştırılmıştır. Uzaktan eğitim Covid-19 salgın hastalığı ile beraber bir alternatif olmaktan çıkıp zorunluluk haline geldiği için Türkiye’de YÖK uzaktan eğitim ile ilgili önemli bir tavsiye kararı olarak üniversitelerin daha önce mezun olmak için gerekli olan ders sayısı veya AKTS’nin %30’nun uzaktan eğitim ile verilebileceği kararını revize ederek bu oranı %40’a çıkarmıştır (YÖK, 2020).

Uzaktan eğitime geçiş sürecinde bazı üniversiteler dersleri online yürütmekte iken, bazı üniversiteler ise, derslerin offline yapılmasına karar vermiştir. Ders başarı ölçme ve değerlendirmesinde uzaktan çevrimiçi açık uçlu veya çoktan seçmeli sınavlar ile ödevler kullanılmıştır. Teorik dersler ile uygulamalı dersler, sözel derler ile sayısal derslerin uzaktan eğitim aracılığıyla verilmesi ölçme ve değerlendirmede farklı sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Sözel ve sayısal yönü ile teorik ve uygulama yönü bulunan muhasebe dersinin uzaktan eğitim aracılığıyla sürdürülmesinde önemli bazı sorunlar yaşanmıştır.

Bu araştırmada; uzaktan muhasebe eğitimine ilişkin muhasebe dersi veren öğretim elemanlarının görüş ve tutumları tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmaya katılan katılımcılarla ilgili genel bilgiler verilmiş, muhasebe öğretim elemanlarının uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine ilişkin görüş ve tutumları irdelenmiştir. Elde edilen veriler SPSS 21,0 programı ile analiz edilmiş; güvenilirlik, normallik testleri yapılmış, frekans ve ortalama değerler belirlenmiştir. Son olarak değişkenlerin demografik gruplar açısından farklılıkları parametrik testler olan t testi ve tek yönlü Anova ile test edilmiştir.

1.1. Uzaktan Eğitim

Uzaktan eğitim 200 yıllık bir geçmişe dayanmaktadır. Teknolojinin hızla gelişmesi ile beraber birçok sektörde olduğu gibi eğitim sektöründe de bir dönüşüm başlamış olup bu dönüşümle mekan, zaman kavramları eğitimde önemini kaybederek herkesin bilgiye ulaşmasının önü açılmıştır (Moore vd., 2011: 130). Uzaktan eğitimin tanımlarına baktığımızda; uzaktan eğitim öğretici ve öğrencilerin mekândan bağımsız olarak öğrenme ve öğretme faaliyetlerini gerçekleştirdikleri bir sistem (Yiğit vd., 2010: 27) olarak tanımlanmaktadır. Bir başka tanımda ise uzaktan eğitim yüz yüze eğitimin dışında öğrenci ile öğretmen arasında çeşitli iletişim araçları kullanılarak yapılan eğitim (Duman, 1992: 286) şeklinde tanımlanmıştır. Genel olarak uzaktan eğitim; bir şekilde örgün eğitim alma fırsatı yakalayamamış kişilerin bilgiye ulaşmaları için gerekli olanağı yakalamalarını sağlamaktadır. Yüz yüze eğitim eğitimin belli zaman kalıpları ve belirli bir mekan içerisinde verilmesi gereken eğitimin daha esnek saatlerde verilmesini sağlamaktadır (Duman, 1992: 287).

Uzaktan eğitimin yapılabilmesi için hem öğrenci hem öğretici hem de üniversitenin yeterli donanımına sahip olması gerekmektedir. Uzaktan eğitimin günümüzde kullanılabilmesi için en önemli araçlar bilgisayarlar, tabletler, cep telefonları ve internettir. Ayrıca öğrenciler için uygun bir çalışma ortamı olması, öğreticilerin ise uzaktan eğitime ilişkin gerekli eğitimleri almış olması gerekir (Tonbuloğlu ve Aydın, 2015: 56).

Uzaktan eğitim, senkron (eşzamanlı) ve asenkron (eş zamansız) verilebilmektedir. Senkron uygulamada dersler canlı olarak sunulmakta, öğrenci ve dersi veren kişi karşılıklı iletişim halinde olabilmektedir. Öğrenciler sesli veya yazılı olarak sorular sorabilmekte, dersin tekrarını sonradan sistem üzerinden tekrar izleyebilmektedir. Dersler görsel materyallerle desteklenerek öğrencinin konuyu öğrenmesi sağlanmaya çalışılmaktadır. Asenkron uygulamada ise dersi veren kişi önceden hazırlamış olduğu videoyu sisteme yükleyerek öğrencinin buradan videoyu izlemesi amaçlanmakta ders ile ilgili sorularını da çeşitli iletişim kanalları ile dersin hocasına sorması hedeflenmektedir. Etkileşimli video konferans veya çevrimiçi internet tabanlı öğretim ve öğrenme paketleri öğretici ve öğrencilerin eş zamanlı olarak iletişim kurdukları böylece öğretim ve öğrenme problemlerini gerçek zamanlı olarak çözmelerine imkân tanıyan bir sistemdir (Katz, 2002: 3).

Türkiye’de uzaktan eğitim dört aşamada gerçekleştiği görülmektedir. Birinci aşama 1923-1955 dönemi denen uzaktan eğitim fikrinin araştırıldığı ve tartışıldığı dönemdir. İkinci aşama 1956-1975 yazışma yoluyla uzaktan eğitimin yapılmaya çalışıldığı dönemdir. Üçüncü aşamada 1976-1995 görsel ve işitsel araçlarla yapılan uzaktan eğitim dönemidir. Son aşamada ise 1996 yılında günümüze kadar devam eden bilişim tabanlı uzaktan eğitim dönemidir (Bozkurt, 2017: 86).

Uzaktan eğitim ile tezli yüksek lisans, tezsiz yüksek lisans ve doktora programları da bulunmaktadır (Bozkurt, 2017: 106, 107, 108). Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (UZEM) birimlerinin üniversitelerde kurulmuş ve bir kısım dersleri zaten buradan veriyor olması pandemi döneminde Türkiye’de uzaktan eğitime üniversitelerin hızlıca geçmesine olanak sağlamıştır. 2018-2019 öğretim yılında yükseköğretimde uzaktan eğitim alan toplam 82457 öğrenci bulunmaktadır (YÖK, 2020).

Muhasebe işletmelerin ekonomik durumları hakkında bilgi kullanıcılarını (devlet, kredi verenler, ortaklar) bilgilendiren bir birimdir. Burada çalışan personelin bilgi, birikim ve tecrübeleri verilen bilginin doğruluğunu ve güvenilirliğini de etkileyecektir. Muhasebe alanında çalışan ve çalışacak kişilerin eğitimleri bu açıdan önem arz etmektedir (Ülker, 2006: 2). Uzaktan eğitimi ile öğrenim gören muhasebe öğrencileri bu dersi iyi kavramaz ise ileride muhasebe alanında yaptığı işlerde problem yaşayacaktır.

1.1.1. Uzaktan Eğitimin Olumlu Yanları

Uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim ile karşılaştırıldığında birçok olumlu yönü bulunmaktadır. Bunları sıralayacak olursak;

- Fiziksel engeli bulunan öğrencilerin eğitime katılmasını desteklemekte bu hususta ailelere ve bireylere yardımcı olmaktadır. Kişinin bireysel olarak karşılaşılabileceği sorunlar uzaktan eğitim ile ortadan kalkmakta bununla birlikte ulaşım, derslere katılım, sosyal tesislere erişim gibi birçok zorlukta giderilmiş olacaktır.

- Yaş ortalaması yüksek olan bireyleri eğitim için cezbetmektedir,
- Yüz yüze eğitimde eğitim kurumlarının eğitim alacak kişiye mesafe olarak uzak olması durumunda uzaktan eğitim bu problemi ortadan kaldırmış olacaktır,
- Üniversitelerin yeterli öğretim elemanına sahip olmaması durumunda uzaktan eğitim bu eksikliği kapatacaktır,
- Yüz yüze eğitim ile dersi kaçırın veya derste konuyu anlamayan bir öğrencinin aynı dersi tekrar dinleme ve izleme şansı bulunmamaktadır. Buna karşın öğrenci uzaktan eğitim derslerini kayıttan tekrar izleme olanağını bulunmaktadır. Öğrenciler konuyu anlamadıkları veya derse katılmadıklarında sonradan bu dersi izleyebilmektedirler,
- Uzaktan eğitimin maliyeti düşüktür (Duman, 1992: 287),
- Zamana bağlı olmaksızın eğitim verilebilir (Eygü ve Karaman, 2013: 40),
- Uzaktan eğitim yaşam boyu öğrenmeye olanak tanır,
- Evli, çocuklu veya çalışmak zorunda olan bireylerin ihtiyaç duydukları eğitimi almalarını kolaylaştırır,
- Uzaktan eğitimin yaygınlaşmasıyla dünyanın farklı noktasındaki insanlar istedikleri üniversiteden belirli şartları yerine getirerek istedikleri hocalardan ders alabilirler,
- Alanlarında başarılı olan eğitimcilerden daha fazla bireyin yararlanmasının öne açılmış olacaktır,
- Öğrenciler tarafından tercih edilme veya edilmeme durumuna göre öğretim elemanları arasında rekabetçi bir durum ortaya çıkabilir,
- Yurt dışı eğitimi almak isteyen öğrenciler düşük maliyetlerle bu imkândan faydalanabilirler.

1.1.2. Uzaktan eğitimin olumsuz yanları

Uzaktan eğitim ile ilgili olumlu ve olumsuz eleştiriler bulunmaktadır. Uzaktan eğitim alan bireylerin alanında yeterli bilgiye sahip olmadan yapılan sınavların bireylerin başarısını ölçmede yetersiz kalması, iş hayatında yapılan yarışma sınavlarında başarısız olmalarına sebep olmaktadır. Çalışma hayatında alanlarıyla ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları için güçlüklerle karşılaşabilmektedirler (Tonbuloğlu ve Aydın, 2015: 67). Bunun dışında uzaktan eğitimin olumsuz yanlarını sıralayacak olursak;

- Bireysel çalışma becerisi yerleşmemiş öğrencilerin bu sistemde başarı oranları düşük olabilir,
- Çalışan bireylerin dinlenme zamanlarının önemli bir kısmını uzaktan eğitim için ayırmak zorunda kalacaklardır,
- Uzaktan eğitimi alan öğrenciler kendilerinde kaynaklanan veya buldukları yerden kaynaklanan internet veya malzeme eksikliğinden dolayı uzaktan eğitimi takip edemeyebilirler,
- Uzaktan eğitim alan öğrencilerin uygun bir ders dinleme ve çalışma ortamlarına sahip olması gerekir. Her öğrenci bu şartlara sahip olmayabilir,
- Uzaktan eğitim derslerine katılım oldukça düşük kalabilmektedir (Eygü ve Karaman, 2013: 40),
- Uzaktan eğitim öğrencilerin sosyalleşmesini engeller,
- Uygulamalı dersler veya laboratuvar ortamı gerektiren derslerin işlenmesi zordur,
- Uzaktan eğitim her alanda kullanılamamaktadır,
- Öğrencilerin eğitimi yüz yüze almamasından dolayı motivasyonları düşüktür,

- Öğrenciler sosyal ortamdan uzak kaldığı için davranışlarının şekillenmesinde okulun bir katkısı olmamaktadır,
- İletişim kanallarında meydana gelecek bir kesinti bu eğitim yöntemini işlevsiz hale getirecektir (internet altyapısının kopması, bilgisayar veya tabletin arızalanması gibi),
- Senkron şekilde verilen uzaktan eğitimde sistemde yaşanan kopmalar ve bu durumun sürekli dile getirilmesi öğrenci ve dersi veren kişinin motivasyonunu düşürebilmektedir.

1.2. Literatür Taraması

Uzaktan eğitim ile ilgili covid-19 sürecine kadar çok az sayıda çalışma bulunmakta iken salgının eğitime etkileri sonucu birçok yeni çalışma yapılmaktadır. Burada yapılan çalışma kapsam olarak muhasebe öğretim elemanlarının daha geniş kapsamda uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimi hakkındaki görüşlerini yansıtmaya açısından önemlidir.

Ayyıldız ve arkadaşları (2006) muhasebe alanında ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine bakışlarını araştıran bir anket çalışması yapmışlardır. Beaghan (2007) yaptığı çalışmada 1999-2006 yılları arasında uzaktan eğitim ile verilen muhasebe derslerinin öğrenci memnuniyetini araştırmıştır. Araştırma sonucunda yaşları büyük olan katılımcıların uzaktan eğitimden memnun oldukları küçük olanların ise memnun olmadıkları sonucuna varmışlardır.

Yiğit ve arkadaşları (2010) Süleyman Demirel Üniversitesi Uzaktan Eğitim Meslek Yüksek Okulunda yapmış oldukları çalışma ile öğrencilerin ve uzaktan eğitim veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitimden memnun oldukları sonucuna varmışlardır. Öğrenciler uzaktan eğitimi tercih etmelerinin sebebi olarak bir işte çalışıyor olmalarını göstermişler, bu eğitimi anlama ve alanlarında araştırma yapmada bir problemle karşılaşmadıklarını beyan etmişlerdir.

Bozok (2011) yaptığı çalışmada iki grup belirleyerek birinci gruba sadece yüz yüze eğitim yapılırken diğerine hem yüz yüze eğitim hem de uzaktan eğitim materyalleri ile destek verilmiştir. Araştırmanın sonucunda uzaktan eğitim materyalleri ile desteklenen grubun sınavlarda daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür.

Eygü ve Karaman (2013) yaptıkları çalışmada uzaktan eğitim alan öğrencilerin memnuniyetini ölçmeyi amaçlamışlardır. Öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar arasında farklılık olduğunu bu farklılıkla öğrencilerin demografik özellikleri arasında bir bağ olduğunu tespit etmişlerdir.

Abazaoğlu ve Umurhan (2015) yaptıkları çalışmada öğretim üyelerini uzaktan eğitim ile ders anlatmaya iten sebepleri araştırmışlardır. Gazi üniversitesindeki öğretim üyelerine dönük yapılan çalışmada anket kullanılmıştır. Öğretim üyelerinin uzaktan eğitimi tercih etme sebebi olarak; uzaktan eğitimin geniş kitlelere ulaşmak için bir araç olması, yer ve zamana bağlı olmaksızın çalışma fırsatı ve boş zaman oluşturması sonuçları elde edilmiştir.

Tonbuloğlu ve Aydın (2015) yaptıkları çalışmada uzaktan eğitim ile ilgili uluslararası kuruluşların standartlarını anlatarak üniversitelerin vermiş oldukları uzaktan eğitimin kalitesini belirleme ve geliştirilmesiyle ilgili önerilerde bulunmuşlardır.

Serçemeli ve Kurnaz (2020) yaptıkları çalışmada öğretim elemanlarının uzaktan eğitim sistemine bakış açıları, uzaktan eğitim sistemiyle ilgili öz yeterlikleri ve uzaktan eğitimle yürütülen muhasebe derslerine ilişkin görüşleri üzerine bir anket çalışması yapmışlardır. Öğretim elemanlarının uzaktan eğitim ile ders anlatmakta sorun yaşamadıkları ancak öğrenci ile karşılıklı etkileşim olmadığı, teori ve pratik bir arada olmadığı için eleştirerek uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim ile birlikte yapılmasının uygun olacağı görüşünde bulunmuşlardır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Dünya genelinde yaşanan küresel salgın nedeniyle yüz yüze eğitime ara verilmiş, eğitimin aksamaması amacıyla uzaktan eğitim ile devam edilmiştir. Uzaktan eğitimde istenilen faydanın sağlanması, kalitenin artırılması için Öğretim elemanlarının görüş ve tutumları büyük önem arz etmektedir. Bu çalışmada muhasebe öğretim elemanlarının uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine ilişkin görüş ve tutumlarını etkileyen değişkenlerin ve sorunların belirlenmesi amaçlanmıştır.

2.2. Araştırmanın Yöntemi ve Örneklemi

Bu çalışmada ana kütle, ülkemiz genelinde üniversitelerde eğitim veren muhasebe finansman bölümü hocalarından oluşmaktadır. Bu anket çalışması için yaklaşık 900 muhasebe öğretim elemanının e-mailleri çalıştıkları üniversitenin web adreslerinden toplanmıştır. Google formda düzenlenen anketler hocalara e-mail olarak gönderilmiştir. Bu e-maillerin yaklaşık 100 tanesi buldukları üniversite sistemi tarafından engellenmiş ve hocalara ulaşmamıştır. Sonuçta 86 muhasebe öğretim elemanı ankete geri dönüş yapmıştır.

Araştırma örneklemini 86 kişiden oluşmaktadır. Örneklem sayısının belirlenmesinde “30’dan büyük 500’den küçük örnek büyüklükleri birçok araştırma için yeterlidir” (Altunışık vd., 2007) ifadesi ile ankete katılan 86 katılımcı analize dahil edilmiştir. Ankette yer alan ifadelerin hazırlanmasında literatür taraması yapılmış olup ifadelerin bir kısmı Ülker ve arkadaşları tarafından (2006) yazılan “*Muhasebe Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitim Ve Uzaktan Muhasebe Eğitimine Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma*” isimli makaleden alınmıştır. Oluşturulan anket formunun ilk bölümünde ankete katılan öğretim elemanlarına 4 adet demografik ifade, ikinci bölümde uzaktan eğitim hakkında 20 soru/ ifade ve üçüncü bölümde uzaktan muhasebe eğitimi hakkında muhasebe öğretim elemanlarının görüş ve tutumlarının belirlenmesine ilişkin 11, toplamda 35 adet soru/ifadeye yer verilmiştir. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi açısından uygulanan anket çalışmasında 5’li likert ölçeği kullanılmıştır. Cevap seçenekleri 1 ile 5 arasında ölçeklendirilmiş olup, 5: Kesinlikle Katılıyorum, 4: Katılıyorum, 3:Kararsızım, 2: Katılmıyorum, 1: Kesinlikle Katılmıyorum şeklinde değerlendirilmiştir.

2.3. Veri Analiz Tekniği

Nicel yöntemle gerçekleştirilen araştırmada veri analizi, SPSS 21,0 paket programına aktarılarak, güvenilirlik, normallik testleri yapılmış, frekans ve ortalama değerler belirlenmiştir. Araştırmanın hipotezlerinin testinde, bağımsız örneklem için t testi ve tek yönlü Anova uygulanarak sonuçlar değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde kullanılan söz konusu parametrik testler, verilerin parametrik test koşulları olan; verilerin normal dağılıma sahip olması, varyansların homojen olması, örnekleme oluşturan birimlerin evrenden yansız olarak seçilmesi ve birbirinden bağımsız olması, örneklem büyüklüğünün 10'dan az olmaması (Ural ve Kılıç, 2005: 57) gibi varsayımları sağlamasından dolayı tercih edilmiştir. Bununla birlikte ankette yer alan ifadelerden oluşturulan gruplarda yer alan likert ölçekli ifadeler normallik testine dahil edilmiş ve ilk olarak Shapiro -Wilk testine ($p=0,121>0,05$) bakılmış olup bu değerlerin $0,05<p$ olduğu gözlemlenmiş ayrıca çarpıklık ve basıklık değerlerine de bakılmıştır. Grupların normal dağıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anket verilerinin değerlendirilmesinde öncelikle güvenilirlik analizi yapılmıştır. Uygulanan güvenilirlik testinde Cronbach's Alpha değeri 0,876 olarak tespit edilmiştir. Hazırlanan ölçeklerden genel uzaktan eğitim için Cronbach's Alpha değeri 0,821, uzaktan muhasebe eğitimi için Cronbach's Alpha değeri 0,805 olarak belirlenmiştir. Cronbach Alpha değeri; 0-0,4 aralığında güvenilir değil, 0,4-0,6 aralığında düşük güvenilir, 0,6-0,8 aralığında oldukça güvenilir, 0,8-1 aralığında yüksek güvenilir olarak değerlendirilir (Alpar, 2003:382). Bu bağlamda güvenilirlik katsayısına göre, ankete verilen cevapların yüksek güvenilir kabul edilebileceği ifade edilebilir.

Frekans dağılımı; bir ya da daha çok değişkene ait değerlerin dağılımına ait özelliklerini betimlemek amacı ile verileri sayı ve yüzde olarak veren bir istatistiki sonuçtur. Frekans dağılımı, tablo halinde gösterilebileceği gibi grafik kullanılarak gösterilmesi de mümkündür (Büyüköztürk, 2002: 21). Araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanan ankete katılan muhasebe öğretim elemanlarına ilişkin genel özellikleri belirlemek, uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine ilişkin görüş ve tutumlarını tespit etmek amacıyla frekans analizi uygulanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının 33'ü (% 38,4) kadın, 53'ü(% 61,6) erkeklerden oluşmaktadır. Katılımcıların 2 'si (%2,3)30 yaş ve altında yer almaktadır. 31-45 yaş aralığında olanların sayısı53 (%61,6), 46 yaş ve üzeri 31'dir (36,1). Örneklemin %3,5'i (3) Lisans, %31,4'ü (27) Yüksek Lisans mezunu, %65,4'ü (56) Doktora mezunlarından oluşmaktadır. Katılımcıların %18,6'sı (16) Prof. Dr. %11,6'sı (10) Doç. Dr. %20,9'u (18) Dr. Öğretim üyesi, %9,3'ü (8) Öğretim Görevlisi (Dr), %25,6'sı (22) Öğretim Görevlisi, %5,8'i (5)Araştırma Görevlisi (Dr) ve %8,1'i (7) Araştırma Görevlisinden oluşmaktadır.

3. BULGULAR

Araştırmaya katılan katılımcıların genel uzaktan eğitime ilişkin görüş ve tutumlarını ortaya koymak amacıyla, ankette yer alan ifadelere katılıp katılmadıklarını seçeneklerden birini işaretleyerek belirtmeleri istenmiştir. Alınan yanıtlara, “kesinlikle katılıyorum” yanıtı 5, “kesinlikle katılmıyorum” yanıtı 1 olmak üzere, 1 ile 5 arası bir ağırlık verilmiş ve araştırmada yer alan her bir ifade için ağırlıklı ortalama hesaplanmıştır. Öğretim

elemanlarının uzaktan eğitime ilişkin görüş ve tutumlarına ilişkin frekans, ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Muhasebe Öğretim Elemanlarının Genel Uzaktan Eğitime Yönelik Frekansları, Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri

	İfadeler		5	4	3	2	1	Ortalama	Standart Sapma
1	Uzaktan Eğitim çok çağdaş bir yöntemdir	F	15	41	12	16	2	3,593	1,0558
		%	17,4	47,7	14,0	18,6	2,3		
2	Uzaktan Eğitim hakkında bilgi sahibiyim	F	34	45	5	1	1	4,279	0,7300
		%	39,5	52,3	5,8	1,2	1,2		
3	Uzaktan Eğitimle daha önce ders verdim	F	31	21	3	17	14	3,442	1,5386
		%	36,0	24,4	3,5	19,8	16,5		
4	Uzaktan eğitim eğitimde fırsat eşitliği sağlamaktadır	F	13	15	20	33	5	3,023	1,1879
		%	15,1	17,4	23,3	38,4	5,8		
5	Üniversitem uzaktan eğitim ile ilgili eğitim vermiştir	F	30	35	10	9	2	3,953	1,0506
		%	34,9	40,7	11,6	10,5	2,3		
6	Uzaktan eğitim sürecinde üniversitem malzeme desteği sunmuştur.	F	21	34	14	11	6	3,616	1,1898
		%	24,4	39,5	16,3	12,8	7,0		
7	Uzaktan eğitimle ilgili meslektaşlarımdan destek aldım	F	16	37	9	19	5	3,465	1,1951
		%	18,6	43,0	10,5	22,1	5,8		
8	Uzaktan eğitimin avantajlı yönleri bulunmaktadır	F	19	47	16	2	2	3,919	0,8432
		%	22,1	54,7	18,6	2,3	2,3		
9	Uzaktan eğitimle ilgili çalışmalar olabildiğince yaygınlaştırılmalıdır.	F	18	28	18	11	11	3,360	1,3008
		%	20,9	32,6	20,9	12,8	12,8		
10	Uzaktan eğitim zaman ve mekân kısıtını ortadan kaldırmaktadır	F	35	41	3	6	1	4,198	0,8921
		%	40,7	47,7	3,5	7	1,2		
11	Uzaktan eğitim öğretim elemanı eksikliğini gidermektedir.	F	20	18	20	22	6	3,279	1,2710
		%	23,3	20,9	23,3	25,6	7,0		
12	Uzaktan eğitim öğrenci merkezli eğitim sağlamaktadır	F	6	19	29	24	8	2,895	1,0741
		%	7,0	22,1	33,7	27,9	9,3		
13	Uzaktan eğitimde etik ilkelere daha fazla dikkat edilmektedir.	F	7	34	16	19	10	3,105	1,1885
		%	8,1	39,5	18,6	22,1	11,6		
14	Uzaktan eğitimin kalıcı olması gerekmektedir.	F	4	23	15	17	27	2,535	1,3079
		%	4,7	26,7	17,4	19,8	31,4		
15	Üniversitemin teknolojik altyapısı uzaktan eğitim için yeterlidir.	F	11	40	21	12	2	3,535	0,9665
		%	12,8	46,5	24,4	14	2,3		
16	Uzaktan eğitim öğrencilerin sosyalleşmesini engellemektedir.	F	33	35	8	7	3	4,023	1,0625
		%	38,4	40,7	9,3	8,1	3,5		
17	Uzaktan eğitim tüm bilim dallarında etkili bir şekilde kullanılır.	F	1	6	19	30	30	2,047	0,9811
		%	1,2	7,0	22,1	34,9	34,9		

18	Uzaktan eğitim yüz yüze eğitimi desteklemektedir.	F	12	41	10	16	7	3,407	1,1820
		%	14,0	47,7	11,6	18,6	8,1		
19	Uzaktan eğitim mezuniyetini saygın buluyorum.	F	-	17	32	26	11	2,640	0,9445
		%	-	19,8	37,2	30,2	12,8		
20	Uzaktan eğitimde öğrencilerin derse katılımı yüksektir.	F	-	10	7	36	33	1,930	0,9676
		%	-	11,6	8,1	41,9	38,4		

Muhasebe öğretim elemanlarının anketin ikinci kısmındaki uzaktan eğitime ilişkin 20 ifadeye verdikleri yanıtların frekans analiz sonuçları Tablo 1’de verilmiştir. Tablodaki sonuçlara göre katılımcıların 4,279 ortalama ile en çok “uzaktan eğitim hakkında bilgi sahibiyim” ifadesine katıldıkları görülmüştür. Bunu “4,198 uzaktan eğitim zaman ve mekân kısıtını ortadan kaldırmaktadır” ifadesi takip etmektedir. Katılımcıların katıldıkları üçüncü ifade ise “uzaktan eğitim öğrencilerin sosyalleşmesini engellemektedir” ifadesidir. Katılımcıların en az oranda katıldıkları ifade, 1,930 ortalama ile “uzaktan eğitimde öğrencilerin derse katılımı yüksektir” ifadesidir. Bunu 2,047 ortalama ile “Uzaktan eğitim tüm bilim dallarında etkili bir şekilde kullanılır” ifadesidir. Üçüncü olarak en az tercih edilen ifade 2,535 ortalama ile “Uzaktan eğitimin kalıcı olması gerekmektedir” ifadesidir. Araştırmaya katılan muhasebe öğretim elemanları genel uzaktan eğitimin avantajlı yönlerinin olduğu (3,919), zaman ve mekan kısıtını ortadan kaldırdığı (4,198) ifadelerine katılır iken; çalıştıkları üniversitenin uzaktan eğitim ile ilgili eğitim verdiği (3,953), malzeme desteği alındığı (3,616) ifadelerine kısmen katılmaktadırlar. Bununla birlikte öğrencilerin derse katılımı yüksektir (1,930), uzaktan eğitim tüm bilim dallarında etkili kullanılır (2,047) ifadelerine katılmamaktadır.

Araştırmaya katılan katılımcıların uzaktan muhasebe eğitime ilişkin görüş ve tutumlarını tespit etmek amacıyla, ankette yer alan ifadelere katılıp katılmadıklarını seçeneklerden birini işaretleyerek belirtmeleri istenmiştir. Alınan yanıtlara, “kesinlikle katılıyorum” yanıtı 5, “kesinlikle katılmıyorum” yanıtı 1 olmak üzere, 1 ile 5 arası bir ağırlık verilmiş ve araştırmada yer alan her bir ifade için ağırlıklı ortalama hesaplanmıştır. Muhasebe öğretim elemanlarının uzaktan muhasebe eğitimine ilişkin görüş ve tutumlarına ilişkin frekans, ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Muhasebe Öğretim Elemanlarının Uzaktan Muhasebe Eğitimine Yönelik Frekansları, Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri

	İfadeler		5	4	3	2	1	Ortalama	Standart Sapma
1	Uzaktan eğitimle muhasebe dersi diğer derslere göre daha kolay anlatılmaktadır.	F	2	8	10	40	26	2,070	1,0034
		%	2,3	9,3	11,6	46,5	30,2		
2	Uzaktan eğitimle muhasebe dersi diğer derslere göre daha kolay anlaşılmaktadır.	F	-	6	13	37	30	1,942	0,8859
		%	-	7,0	15,1	43,0	34,9		
3	Uzaktan muhasebe eğitiminde kaynaklar daha etkin ve verimli kullanılmaktadır.	F	1	21	15	32	17	2,50	1,1035
		%	1,2	24,4	17,4	37,2	19,8		
4	Uzaktan muhasebe eğitimi öğretim elemanlarında farklı bir heyecan uyandırmaktadır.	F	2	21	21	28	14	2,640	1,0945
		%	2,3	24,4	24,4	32,6	16,3		
5	Uzaktan muhasebe eğitimi, öğrenci başarısını desteklemektedir.	F	1	15	17	38	15	2,407	1,0103
		%	1,2	17,4	19,8	44,2	17,4		
6	Uzaktan muhasebe eğitimi, bir eğitim yöntemi olarak geleneksel eğitim kadar etkilidir.	F	1	5	15	43	22	2,07	0,8784
		%	1,2	5,8	17,4	50,0	25,6		
7	Uzaktan yürütülen muhasebe dersleri ile ilgili öğrencilerden olumlu geri bildirim gelmektedir.	F	2	8	24	38	14	2,372	0,9462
		%	2,3	9,3	27,9	44,2	16,3		
8	Uzaktan eğitimin ile muhasebe derslerini anlatırken zorlanmaktayım.	F	4	24	17	33	8	2,802	1,0935
		%	4,7	27,9	19,8	38,4	9,3		
9	Uzaktan yürütülen muhasebe dersi etkili ölçme ve değerlendirme imkânı sunmaktadır.	F	1	3	16	42	24	2,012	0,8471
		%	1,2	3,5	18,6	48,8	27,9		
10	Uzaktan yürütülen muhasebe dersinde öğrenciler sınavlarda ve ödev hazırlarken başkalarından yardım almaktadır.	F	30	41	8	5	2	4,070	0,9430
		%	34,9	47,7	9,3	5,8	2,3		
11	Günümüzde uygulanan teknolojiler uzaktan muhasebe eğitiminin tam olarak uygulanması için yeterlidir.	F	3	24	27	22	10	2,860	1,0645
		%	3,5	27,9	31,4	25,6	11,6		

Muhasebe öğretim elemanlarının anketin üçüncü kısmındaki uzaktan muhasebe eğitimine ilişkin 11 ifadeye verdikleri yanıtların frekans analiz sonuçları Tablo 2’de verilmiştir. Tablodaki sonuçlara göre katılımcıların 4,070 ortalama ile uzaktan yürütülen muhasebe dersinde öğrenciler sınavlarda ve ödev hazırlarken başkalarından yardım almaktadır ifadesine katıldıkları görülmektedir. Bu ifadeyi takiben katılımcıların uzaktan eğitim ile muhasebe derslerini anlatırken zorlanmaktayım (2,802) ve günümüzde uygulanan teknolojiler uzaktan muhasebe eğitiminin tam olarak uygulanması için yeterlidir (2,860), uzaktan muhasebe dersinde kaynaklar daha etkin ve verimli kullanılmaktadır (2,50) ifadelerine karasızım yanıtı verdikleri görülmektedir. Bununla birlikte Uzaktan eğitimle muhasebe dersi kolay

anlaşılmaktadır (1,942), uzaktan muhasebe eğitimi bir eğitim yöntemi olarak geleneksel (yüz yüze) eğitim kadar etkilidir (2,07), Uzaktan yürütülen muhasebe dersi etkili ölçme ve değerlendirme imkânı sunmaktadır (2,0212) ifadelerine katılmamaktadır.

Genel uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimi değişkenlerinin frekans analizi sonuçları değerlendirildiğinde katılımcıların uzaktan eğitimin avantajlı yönlerinin bulunduğunu, zaman ve mekan kısıtını ortadan kaldırdığını, bununla birlikte uzaktan eğitimin tüm bilim dallarında etkili bir şekilde kullanıldığı sonucuna katılmadıkları görülmektedir. Buradan muhasebe gibi sayısal işlev içeren derslerin uzaktan eğitim yöntemi ile yürütülmesinin sözel içerikli derslere kıyasen anlatılabilirliği ve anlaşılabilirliğinin daha zor olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bununla birlikte deneysel işleve uygulama gerektiren bilim dallarında da uzaktan eğitimden verimli bir sonuç alınmayacağı sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma kapsamında test edilecek 4 hipotez belirlenmiştir. Söz konusu hipotezler aşağıdaki şekildedir:

H1: Cinsiyete göre muhasebe öğretim elemanlarının genel uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine ilişkin görüş ve tutumları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H2: Yaşa göre muhasebe öğretim elemanlarının genel uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine ilişkin görüş ve tutumları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H3: Eğitim durumlarına göre muhasebe öğretim elemanlarının genel uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine ilişkin görüş ve tutumları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H4: Unvanlarına göre muhasebe öğretim elemanlarının genel uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine ilişkin görüş ve tutumları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

İlk hipotezin test edilmesi amacıyla bağımsız örneklem t testi kullanılmış olup sonrasında tek yönlü varyans (Anova) testi uygulanmıştır. H1 hipotezinin test edilmesi amacıyla yapılan bağımsız gruplar t testi sonuçları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3: Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Muhasebe Eğitimi ile Cinsiyet Dağılımı Arasındaki İlişki Independent Simple Test(T Testi) Sonuçları

	Cinsiyet	N	SS	F	t	Sig.(2 tailed)
Genel uzaktan Eğitim	Kadın	33	1,8652	0,471	-,460	0,647
	Erkek	53	1,4544			
Uzaktan Muhasebe Eğitimi	Kadın	33	0,9925	1,504	-	0,028
	Erkek	53	0,8946			

Araştırmaya katılan muhasebe öğretim elemanlarının cinsiyete göre uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimi grupları arasında anlamlı farkın olup olmadığını test edebilmek amacıyla t-testi uygulanmıştır. Genel uzaktan eğitim değişkeninde grup ortalamaları arasındaki fark

istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı ($t=0,460$; $p=0,028<0,05$), uzaktan muhasebe eğitimi değişkeninde grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı olduğu bulunmuştur ($t=2.232$; $p=0.028<0,05$). Erkek muhasebe öğretim elemanlarının uzaktan muhasebe eğitimi puan ortalaması (5,70154) kadın muhasebe öğretim öğretim elemanlarından (6,51285) yüksek bulunmuştur. Buna göre H1 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 4: Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Muhasebe Eğitimi ile Yaşa Göre Dağılımı Arasındaki İlişki Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova)

		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalama sı	F	Sig.
Genel uzaktan Eğitim	Gruplar Arası	139,262	2	69,631	,616	,543
	Grup içi	6388,610	83	113,116		
	Toplam	9527,872	85			
Uzaktan Muhasebe Eğitimi	Gruplar Arası	48,700	2	24,350	,596	,553
	Grup içi	3389,672	83	40,839		
	Toplam	3438,372	85			

H2 hipotezini test edebilmek için Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Testi uygulanmış, sonuçlar Tablo 4’de verilmiştir. Analiz sonucunda araştırmaya katılan muhasebe öğretim elemanlarının yaş ortalamalarına göre uzaktan eğitim ($F= 0,616$; $p=0,543>0,05$) ve uzaktan muhasebe eğitimi ($F=0,596$; $p=0,553>0,05$) grupları arasında anlamlı farkın olmadığı tespit edilmiştir. Buna göre H2 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 5: Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Muhasebe Eğitimi ile Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı Arasındaki İlişki Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova)

		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Genel Uzaktan Eğitim	Gruplar Arası	332,133	2	166,067	1,499	,229
	Grup içi	9195,739	83	110,792		
	Toplam	9527,872	85			
Uzaktan Muhasebe Eğitimi	Gruplar Arası	44,528	2	22,264	,544	,582
	Grup içi	3393,844	83	40,890		
	Toplam	3438,372	85			

H3 hipotezini test edebilmek için Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Testi uygulanmış, sonuçlar Tablo 5’de verilmiştir. Analiz sonucunda araştırmaya katılan muhasebe öğretim elemanlarının eğitim durumlarına göre genel uzaktan eğitim ($F= 1,499$; $p=0,229>0,05$) ve uzaktan muhasebe eğitimi ($F=0,544$; $p=0,582>0,05$) grupları arasında anlamlı farkın olmadığı tespit edilmiştir. Buna göre H3 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 6: Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Muhasebe Eğitimi ile Unvanlarına Göre Dağılımı Arasındaki İlişki Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova)

		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Genel uzaktan Eğitim	Gruplar Arası	799,480	26	133,247	1,206	,312
	Grup içi	8728,392	79	110,486		
	Toplam	9527,872	85			
Uzaktan Muhasebe Eğitimi	Gruplar Arası	144,382	6	24,064	,577	,747
	Grup içi	3293,990	79	41,696		
	Toplam	3438,372	85			

H4 hipotezini test edebilmek için Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Testi uygulanmış, sonuçları Tablo 6’da verilmiştir. Analiz sonucunda araştırmaya katılan muhasebe öğretim elemanlarının unvanlarına göre genel uzaktan eğitim ($F= 1,206$; $p=0,2312>0,05$) ve uzaktan muhasebe eğitimi ($F=0,577$; $p=0,747>0,05$) grupları arasında anlamlı farkın olmadığı tespit edilmiştir. Buna göre H4 hipotezi reddedilmiştir.

4. TARTIŞMA

Günümüz şartlarında zorunlu olarak geçiş yapılan uzaktan eğitim, gerek uygulama ve gerek uzaktan eğitimin yaygınlaştırılması yönündeki tartışmalar açısından önemli bir kavram haline gelmiştir. Yüz yüze eğitim sisteminde sınıf ortamında gerçekleştirilen derslerde karşılıklı iletişim kurularak ya da öğrencinin davranışına göre konuyu kavrayıp kavramadığı düşüncesinden hareketle farklı örnekler ya da görsellerle dersin anlaşılabilirliği artırılabilir. Bununla birlikte yüz yüze eğitim sistemi öğrencilerin sosyalleşmesi ve ders çalışma disiplini kazanmaları hususunda da önemli katkılar sağlamaktadır. Uzaktan eğitim sisteminde bireysel çalışma becerisi gelişmemiş, öğrenmekten ziyade dersi geçmek isteyen öğrencilerin başarı oranı oldukça düşüktür. Bunun yanında özellikle muhasebe gibi sayısal işlem gerektiren derslerin uzaktan eğitim yöntemi ile yürütülmesinin sözel anlatımlı derslere kıyasla anlaşılabilirliği daha zor olmaktadır. Benzer şekilde deney ve uygulama gerektiren derslerde de uzaktan eğitimden verimli bir sonuç alınamamaktadır. Bu dersler yüz yüze eğitim ile desteklenmelidir.

Muhasebe dersleri uzaktan eğitim yöntemi ile verilebilir ancak sınavların mutlaka öğrencilerin bilgi düzeyini ölçecek şekilde düzenlenmesi ve dışardan yardım almadan öğrencinin sorulara cevap vermesi sağlanması gerekir. Aksi takdirde muhasebe alanında ilerde çalışacak bireylerin yeterli bilgiye sahip olmadan bu alanda çalıştıkları gerçeği ile hem kendileri hem çalıştıkları işyeri hem de bilgi kullanıcıları karşılaşacaktır.

Uzaktan eğitimde istenen başarının sağlanabilmesi için öğrencilerin dersi öğrenmeye istekli, gerekli materyallere sahip olması ve uygun ders çalışma ortamına sahip olması gerekir. Eğitim kuruluşlarının yapmış oldukları uzaktan eğitimler akreditasyon kuruluşları tarafından akredite edilmelidirler. Kalite standartları eğitim programları ve öğretim kurumsal bağlam ve yükümlülük, ölçme ve değerlendirme alanlarında kalite standartlarının sağlanması gerekir (Tonbuloğlu ve Aydın, 2015: 56). Uzaktan eğitimi verecek öğretim elemanlarının gerekli uzaktan eğitim ile ilgili eğitimi almış olmaları gerekir.

SONUÇ

Covid-19 süreciyle tüm eğitim kurumlarında yüz yüze eğitim ara verilmiş olup, eğitim zorunlu olarak uzaktan yürütülmüştür. Öğrenci ve öğreticilerin mekândan bağımsız olarak öğrenme ve öğretme faaliyetlerini gerçekleştirdikleri bir sistem olarak tanımlanan uzaktan eğitimin; fiziksel engeli bulunan bireylere eğitim kolaylığı sağlaması, uzak mesafedeki alanında uzman eğitimcilerden eğitim almayı kolaylaştırması, anlaşılmayan derslerin tekrar izlenmesini sağlayarak öğrenmeyi kolaylaştırması gibi olumlu yönleri bulunmaktadır. Bunun yanında; uzaktan eğitim derslerine katılımın oldukça düşük kalabilmesi, uzaktan eğitimin öğrencilerin sosyalleşmesini engellemesi, uygulamalı dersler veya laboratuvar ortamı gerektiren derslerin işlenmesinin zor olması, uzaktan eğitimin her alanda kullanılamaması, öğrencilerin eğitimi yüz yüze almamasından dolayı motivasyonlarının düşük olması gibi olumsuz yönleri de bulunmaktadır.

Araştırma kapsamında oluşturulan hipotezlerden H2, H3 ve H4 hipotezleri reddedilmiştir. Araştırmaya katılan muhasebe öğretim elemanlarının yaş, eğitim durumu ve unvanları ile uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimi arasında farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte muhasebe öğretim elemanlarının cinsiyet ile genel uzaktan eğitim arasında fark olmadığı ancak uzaktan muhasebe eğitimi arasında fark olduğu tespit edilmiş, H1 hipotezi kabul edilmiştir.

Yapılan araştırma sonucunda katılımcıların uzaktan yürütülen muhasebe dersinde öğrencilerin sınavlarda ve ödev hazırlarken başkalarından yardım aldıkları, uzaktan yürütülen muhasebe derslerinin etkili ölçme ve değerlendirme imkânı sağlamadığını düşünmektedirler. Ayrıca katılımcıların uzaktan eğitimin avantajlı yönlerinin bulunduğunu, zaman ve mekan kısıtını ortadan kaldırdığı görüşüne katıldıkları, bununla birlikte uzaktan eğitimin tüm bilim dallarında etkili bir şekilde kullanıldığı sonucuna katılmadıkları görülmektedir. Buradan muhasebe gibi sayısal işlev içeren derslerin uzaktan eğitim yöntemi ile yürütülmesinin sözel içerikli derslere kıyasen anlatıla bilirliği ve anlaşılabilirliğinin daha zor olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bununla birlikte deneysel işlev ve uygulama gerektiren bilim dallarında da uzaktan eğitimden verimli bir sonuç alınmayacağı sonucuna ulaşılmaktadır.

Bu çalışmada uzaktan eğitimin muhasebe öğretim elemanları tarafından geleneksel eğitim yöntemi kadar etkili bulunmaması Ayyıldız ve arkadaşlarının (2006) çalışmaları; geleneksel eğitimin yüz yüze eğitim ile desteklenmesi gerektiği düşüncesi Yiğit ve arkadaşlarının (2007), Bozok ve arkadaşlarının (2011) ve Serçemeli ve Kurnaz'ın (2020) çalışmaları ile paralellik göstermektedir. Ayyıldız ve arkadaşlarının (2006) çalışmalarında öğretim elemanları uzaktan eğitim ile alınan diplomalar saygın bulunmaması yaptığımız çalışmada kararsızlar çıkarıldıktan sonra aynı doğrultudadır. Yiğit ve arkadaşlarının (2007) çalışmalarında, uzaktan eğitime destek olarak geleneksel eğitim verilmesi görüşünün aksine çalışmamızda geleneksel eğitime destek olarak uzaktan eğitim verilmesi kanaatine varılmıştır.

A RESEARCH TO DETERMINE INSTRUCTOR' APPROACH TO DISTANCE ACCOUNTING EDUCATION

1. INTRODUCTION

At the end of 2019, the first symptoms of the Covid-19 epidemic appeared in Wuhan, China's Hubei state. The epidemic exceeded the borders of China in a short time and spread to almost the all world. The World Health Organization announced the outbreak as a pandemic on March 11, 2020. States have closed their borders to reduce the spread of the epidemic, and have tried to take steps to prevent people from gathering. In this context, sports organizations, concerts, international meetings, etc. were canceled or postponed, schools interrupted face-to-face education and switched to distance education. Partial and complete curfews have been added to the restrictions to further reduce the rate of spread of the epidemic.

Distance education partly used in Turkey and in the world before the epidemic has been completely replace face to face training. In our country, the education of primary and secondary education students has been continued on Eba TV by the Ministry of National Education. Universities, on the other hand, aimed to enable students to continue their education by completely switching to distance education in a short time.

Distance education has been developed so that individuals who can not continue face-to-face education for various reasons are not deprived of educational opportunities. This form of education, which can be given regardless of time and place, has various advantages and disadvantages. Some of these advantages are that students with physical disabilities have a more comfortable education opportunity, that the distance problem of the educational institution has disappeared, that the students have the opportunity to watch the lessons they missed or did not understand due to the registration of the courses, and that the costs are low for both the student and the educational institution. Some of the disadvantages of distance education are that individuals do not have the necessary means for distance education (such as the Internet, computers, tablets),that working individuals use most of their time for distance education, that few of student participate in classes,that socialization of students is prevented, that motivation of students is low and that laboratory and application lessons can not be taught with distance education.

2. RESEARCH METHOD

In this study, a survey for instructors who work in universities in Turkey was applied. In this survey, the thoughts and opinions of the lecturers regarding distance education and distance accounting education were asked. An online survey form was prepared for the survey and sent to the e-mail addresses of the instructors.. 86 of the questionnaires sent were replied.

In the first part of the survey, there are 4 statements about the lecturers, 20 statements about distance education in the second part, 11 statements about the opinions of accounting lecturers about distance accounting education in the third part, totally 35 statements. A 5-point Likert scale was used in the survey. The answer options are scaled between 1 and 5 and are rated as 5: Strongly Agree, 4: Agree, 3: Undecided, 2: Disagree, 1: Strongly Disagree.

In the study conducted with quantitative method, data analysis was transferred to the SPSS 21.0 package program, normality tests were performed, frequency and average values were determined. In testing of the hypotheses of the research, the results were evaluated by applying the t-test and one-way Anova for independent samples.

First of all, the reliability analysis of the questionnaire was performed. The Cronbach Alpha value of the survey was checked. This value is defined as unreliable if it is in the range of 0-0.4, low reliable if it is in the range of 0.4-0.6, quite reliable if it is in the range of 0.6-0.8, and high reliable if it is between 0.8-1. The Cronbach Alpha value of our survey is 0.876 for distance education and 0.821 for distance accounting education. Based on these results, it can be said that the answers given to the survey have high reliability.

3. RESULTS

Firstly, accounting lecturers agreed with the statement "I have knowledge about distance accounting education" with an average of 4.279 according to the frequency analysis of their answers to the statements in the second part of the survey. Secondly, the statement "distance education removes time and space constraints" with average 4,198 comes. In the third place the statement "distance education prevents students from socializing" with average 4,023 is seen . According to the frequency analysis, the statement that the participants agree the least is that "the participation of students in distance education is high" with an average of 1,930. This statement is followed by the statement "distance education is used effectively in all disciplines with an average of 2,047. Thirdly, the statement which the participants agreed the least with average 2,535 is that "distance education should be permanent".

The answer of the lecturers to the statements about distance accounting education are included in the third part of the survey. When these answers are analyzed according to frequency analysis, with an average of 4,070, lecturers mostly agree with the statement "students get help from others while preparing their exams and homework in remote accounting course". With an average of 2,865, "today's technologies are sufficient for the full implementation of distance education" and thirdly, with an average of 2,802, the statement "I have difficulty teaching distance education and accounting lessons" follows. The expressions in which lecturers showed low participation are that "Distance education and accounting course are easily understood" with an average of 1,942, that "distance accounting education is as

effective as face-to-face education” with an average of 2,07 and that with an average of 2,012, “remote accounting lesson offers effective measurement and evaluation”.

4. DISCUSSION

Distance education, which is compulsory with the Covid-19 epidemic disease, is discussed both in its implementation and its dissemination. Both systems have various features. Some of these are as follows: Face-to-face education is a system in which the communication between the teacher and the students is intense in the classroom environment, contributes to the socialization of the students and provides the students with study discipline. On the other hand, distance education is a system in which communication with students is low, lessons that require experimentation and practice are difficult to understand, and it prevents students from socializing.

In order to achieve the desired success in distance education, students must be willing to learn the course, have the necessary materials and have a suitable study environment. Distance education by educational institutions must be accredited by accreditation institutions. Quality standards should be provided in the fields of education programs and educational institutional context and obligation, measurement and evaluation (Tonbuloğlu and Aydın, 2015: 56). Instructors who will provide distance education must have the necessary training on distance education. Examinations must be arranged in a way to measure the level of knowledge of the students and it must be ensured that the students answer the questions without outside help. Otherwise, individuals who will work in the field of accounting in the future will be faced with the fact that they work in this field without having sufficient knowledge, both themselves, their workplace and information users.

CONCLUSION

During the Covid-19 epidemic process, face-to-face education in educational institutions was interrupted and to distance education was switched. The fact that this system was previously used in some departments of universities and in teaching of some lessons facilitated the transition of universities to this system. Distance education has some advantages and disadvantages. Its advantages include meeting the educational needs of individuals because it removes the space and time limit, and offer the opportunity for disabled individuals to receive an easier education, students have the opportunity to follow the lessons they missed with distance education and to rewatch the subjects which they can't understand. In addition, costs remain lower for both the student and the educational institution. Disadvantages of distance education are that participation of students is low in the lessons, the lack of opportunity to socialize, getting outside help with exams and assignments, their low motivation to the lesson and that these students can't follow the lessons because they don't have the necessary means (internet, computer, tablet, etc.) for distance education.

In order to provide distance education, students must have the necessary equipment and environment. In addition, we believe that it is not appropriate to conduct distance education in departments with applied courses. Distance accounting education can continue as a supportive education in addition to face-to-face education.

KAYNAKÇA

- Alpar, R. (2003), *Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Yöntemlere Giriş 1*, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Altınışik, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., ve Yıldırım, E. (2007), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*, Sakarya; Sakarya Yayıncılık.
- Abazaoğlu, İ.,& Umurhan, H. (2015). Uzaktan Eğitim Ve Öğretim Üyelerini Uzaktan Eğitime Teşvik Eden Faktörler. *Journal of Research in Education and Teaching*, 4(4), 353-363.
- Beaghan, J. P. (2007). Distance Learning In Accounting Courses From The Students Perspective (1999-2006). *Journal of College Teaching & Learning (TLC)*, 4(12).
- Baturay, M.,& Bay, Ö. F. (2009). Uzaktan Öğretimi Tercih Eden Öğrencilerin Demografik Özellikleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (13), 17-26.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de Uzaktan Eğitimin Dünü, Bugünü Ve Yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-124.
- Bozok, M. S. (2011). The Effects of Distance Education Materials on the Traditional Accounting Course. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 12(2), 1-4.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Duman, A. (1992). Yetişkin Eğitimi Açısından Türkiye'deki Uzaktan Eğitim Uygulamalarına Bir Bakış. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 25(1), 285-293.
- Eygü, H.,& Karaman, S. (2013). Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Memnuniyet Algıları Üzerine Bir Araştırma. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (1), 36-59.
- Katz, Y. J. (2002). Attitudes Affecting College Students' Preferences For Distance Learning. *Journal of computer assisted learning*, 18(1), 2-9.
- Moore, J. L., Dickson-Deane, C., & Galyen, K. (2011). E-Learning, Online Learning, And Distance Learning Environments: Are they the same?. *The Internet and Higher Education*, 14(2), 129-135.
- Kurnaz, E.,& Serçemeli, M. (2020). Covid-19 Pandemi Döneminde Akademisyenlerin Uzaktan Eğitim Ve Uzaktan Muhasebe Eğitimine Yönelik Bakış Açılırları Üzerine Bir Araşt. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, (3), 262-288.
- Tonbuloğlu, B.,& Aydın, H. (2015). Uzaktan Eğitimde Kalite Standartları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4 (4), 55-70.
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2005), *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ayyıldız, S. Ü., Günlük, M., & Erbey, S. N. (2006). Muhasebe Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Muhasebe Eğitimine Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (32), 1-14.
- Yiğit, T., Bingöl, O., Armağan, H., Çolak, R., Aruğaslan, E., Yakut, G., & Çivril, H. (2010). Öğrenci ve öğretim elemanının uzaktan eğitime bakış açısı. *Akademik Bilişim 10-XII. Akademik Bilişim Konferansı, Muğla*, 27-32.
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2020). *Küresel Salgının Yeni Normalleşme Süreci*, Erişim adresi <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/2020/kuresel-salginda-yeni-normallesme-sureci-2020.pdf>, (Erişim tarihi: 14.08.2020).
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2020). *Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi*. Erişim adresi <https://istatistik.yok.gov.tr/> (Erişim tarihi: 14.08.2020).

KATKI ORANI / CONTRIBUTION RATE	AÇIKLAMA / EXPLANATION	KATKIDA BULUNANLAR / CONTRIBUTORS
Fikir veya Kavram / <i>Idea or Notion</i>	Araştırma hipotezini veya fikrini oluşturmak / <i>Form the research hypothesis or idea</i>	Arif GÜMÜŞ / Halime KARACA
Tasarım / <i>Design</i>	Yöntemi, ölçeği ve deseni tasarlamak / <i>Designing method, scale and pattern</i>	Arif GÜMÜŞ / Halime KARACA
Veri Toplama ve İşleme / <i>Data Collecting and Processing</i>	Verileri toplamak, düzenlenmek ve raporlamak / <i>Collecting, organizing and reporting data</i>	Arif GÜMÜŞ / Halime KARACA
Tartışma ve Yorum / <i>Discussion and Interpretation</i>	Bulguların değerlendirilmesinde ve sonuçlandırılmasında sorumluluk almak / <i>Taking responsibility in evaluating and finalizing the findings</i>	Arif GÜMÜŞ / Halime KARACA
Literatür Taraması / <i>Literature Review</i>	Çalışma için gerekli literatürü taramak / <i>Review the literature required for the study</i>	Arif GÜMÜŞ / Halime KARACA